

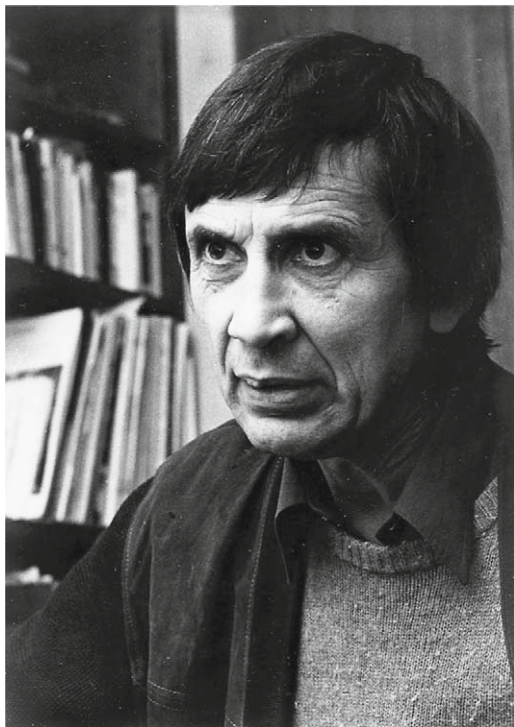


ONDINE

TAPIOLA CHOIR  
PASI HYÖKKI

*Marjatta*  
*the Lowly Maiden*

RAUTAVAARA  
WORKS FOR CHILDREN'S CHOIR



# EINOJUHANI RAUTAVAARA (\*1928)

## 1 **Marjatta matala neiti (Marjatta the Lowly Maiden)** 25'05

A Finnish mystery play in one act (1977)

*(Libretto: Einojuhani Rautavaara, after the Kalevala, Song 50)*

Marjatta ..... Tuuli Lindeberg  
Wife of Ruotus ..... Olga Nikolskaja-Heikkilä  
Maid ..... Sofia Niemi  
Mother ..... Marie Yläoutinen  
Narrator, Choir ..... Tapiola Choir

Anna Matvejeff *flute* · Eero Saari *bongos* · Leevi Haapanen *anvil*  
String Quartet: Maria Vuorinen *1<sup>st</sup> violin* · Annika Kovero *2<sup>nd</sup> violin*  
Sofia Niemi *viola* · Sarah Devoyon *cello*

## 2 **Puusepän poika (The Carpenter's Son)** (1975) 3'32

*(Text: Sanelma Kuusisto)*

Julia Hämäläinen *soprano solo*

## **Suite de Lorca** (1973) 6'43

*(Texts: Federico García Lorca)*

### 3 I. Canción de jinete 1'35

### 4 II. El grito 1'59

### 5 III. La luna asoma 1'55

### 6 IV. Malagueña 1'14

Aliisa Heinonen · Julia Hämäläinen · Aliisa Lehtonen · Sofia Niemi  
Elina Palkama *soprano soli* · Sarah Devoyon *contralto solo*

|           |                                                                                                                                                     |              |
|-----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|
|           | <b>Lorulei</b> (1973)<br>( <i>Texts: Trad.</i> )                                                                                                    | <b>2'37</b>  |
| <b>7</b>  | I. Mistä on pienet pojat tehty                                                                                                                      | 1'03         |
| <b>8</b>  | II. Hus sika metsään                                                                                                                                | 1'05         |
| <b>9</b>  | III. Peukaloputti sian sai                                                                                                                          | 0'29         |
| <b>10</b> | <b>Viatonten valssi (Waltz of the Innocents)</b> (1973/1982)<br>( <i>Text: Aaro Hellaakoski</i> )<br><br>Timo Holopainen <i>violin</i>              | <b>2'52</b>  |
|           | <b>Wenn sich die Welt auftut</b> (1996)<br>( <i>Texts: Lassi Nummi/transl. Ingrid Schellbach-Kopra</i> )                                            | <b>10'30</b> |
| <b>11</b> | I. Freude steigt in uns auf                                                                                                                         | 1'17         |
| <b>12</b> | II. Meine Liebe                                                                                                                                     | 1'40         |
| <b>13</b> | III. Dann, in jener Nacht                                                                                                                           | 3'09         |
| <b>14</b> | IV. Der Brief                                                                                                                                       | 2'07         |
| <b>15</b> | V. Flüstern                                                                                                                                         | 2'17         |
| <b>16</b> | <b>Rakkaus ei koskaan häviä (Love Never Dies)</b> (1983)<br>( <i>Text from the Bible: 1 Cor. 13:8–13</i> )<br><br>Elina Palkama <i>soprano solo</i> | <b>2'48</b>  |
|           | <b>Children's Mass (Lapsimessu)</b><br>for children's choir and string orchestra (1973)<br>( <i>Text: Latin Mass</i> )                              | <b>14'26</b> |
| <b>17</b> | I. Kyrie                                                                                                                                            | 1'56         |
| <b>18</b> | II. Meditatio super Kyrie                                                                                                                           | 2'45         |
| <b>19</b> | III. Gloria                                                                                                                                         | 1'02         |
| <b>20</b> | IV. Meditatio super Gloriam                                                                                                                         | 1'32         |

|           |                               |      |
|-----------|-------------------------------|------|
| <b>21</b> | V. Agnus Dei                  | 2'41 |
| <b>22</b> | VI. Meditatio super Agnum Dei | 2'46 |
| <b>23</b> | VII. Alleluia                 | 1'44 |

Tapiola Youth Symphony Orchestra

## **Tapiola Choir**

**Pasi Hyökki**, conductor

---

Publishers: Fennica Gehrman (Marjatta matala neiti, "Suite" de Lorca, Viatonten valssi, Wenn sich die Welt auftut, Children's Mass), Sulasol (Puusepän poika, Lorulei, Rakkaus ei koskaan häviä)

Recordings: Suomenlinna Church, Helsinki, 13–14.3. & 9–10.10.2010 (tracks 1–9, 17–23), 16 January 2011 (10–16)

Executive Producer: Reijo Kiilunen

Recording Producer: Seppo Siirala

Recording Engineer: Enno Mäemets – Editroom Oy

© 2011 Ondine Oy

© 2011 Ondine Oy

Booklet Editor: Jean-Christophe Hausmann

Reproduction of sung texts and their translations by permission of © Fennica Gehrman Oy, Helsinki

Cover Painting: Pekka Hepoluhta

Artist Photos: Mauriz Hellström (Einojuhani Rautavaara, ca. 1977), Jukka Lehtinen (Tapiola Choir and Pasi Hyökki)

Cover Design and Booklet Layout: Armand Alcazar

This recording was produced with support from the Foundation for the Promotion of Finnish Music (LUSES) and the Finnish Performing Music Promotion Centre (ESEK).

## Marjatta, Lowly Maiden: the Many Worlds of Einojuhani Rautavaara's Works for Children's Choir

Compositions need performers in order to come alive, and it is of great importance to a composer what kind of performers he can find for his works. The relationship between Einojuhani Rautavaara (b. 1928) and the Tapiola Choir has been a fortunate one, and it provided a crucial inspiration for the works he has written for children's choir. The relationship is reciprocal, and Rautavaara has often been described as one of the choir's composers-in-residence.

Rautavaara has shown that a children's choir is a flexible instrument capable of a plurality of dimensions. The worlds of his works for children's choir extend from humorous nursery rhymes to religious solemnity and serious, profoundly philosophical issues. His creative high point in writing for children's choir was in the 1970s, and those works are chips off the same block as his other works from that time, incorporating both flowing Neo-Romantic tones and sharper edges.

Rautavaara and the Tapiola Choir first crossed paths in 1973, which was when he entered a choral composition competition organised by the City of Espoo and won 1st and 3rd prize. No 2nd prize was awarded. The winning entry was *Children's Mass* (1973), which Rautavaara had originally conceived as being performed by the Tapiola Choir in particular; he had even discussed the structure of the piece with the choir's legendary founder and conductor, Erkki Pohjola. The 3rd prize went to the *Suite de Lorca* (1973), originally written for mixed choir; it was Pohjola who asked Rautavaara to arrange it for children's choir.

*Children's Mass* is what is known as a 'missa brevis', featuring only the Kyrie, Gloria and Agnus Dei out of the ordinary mass movements. These are set for a cappella choir, and each is followed by a meditation on the same material scored for strings. The work concludes with an Alleluia for choir and strings. Because of its antiphonal nature, Erkki Pohjola noted that the work is more effective if the choir and strings are placed on opposite sides of the church or concert hall. The use of a children's choir emphasises the pure, innocent nature of the spiritual impulse behind the work.

*Children's Mass* opens with a hymn-like 'Kyrie' breathing the confidence of faith, followed by the intense darker shadow of the 'Meditatio super Kyrie'. 'Gloria', true to its traditional character, is bright and triumphant, its texture enriched with thematic inversions and a soprano solo. 'Meditatio super

Gloriam' opens in an upbeat mood but then descends into a swell of thick sonorities that in turn evolve into glissando fields and extremely high notes. The 'Agnus Dei' is solemn and lucid. It is also the most obviously contrapuntal of the movements. The 'Meditation' here follows without a break, painting tremolo fields glowing with mystical light soaring over a broad melodic line. The concluding 'Alleluia' grows into a powerful declamation.

When Erkki Pohjola asked Rautavaara to arrange the mixed-choir work *Suite de Lorca* for children's choir, Rautavaara hesitated. He was not sure whether the powerful, blood-saturated and death-embracing poetry of Federico García Lorca would be suitable for children to sing. Pohjola told the composer not to worry, saying that "the poetic images may appeal to the children for other reasons than they do to adults, but certainly just as much". And Pohjola was right: the *Suite de Lorca* became one of the Tapiola Choir's greatest hits. It also went some way towards debunking conventional notions about what is 'suitable' for children to sing and what is not.

Cast in four brief yet intense movements that shift through a variety of moods, *Suite de Lorca* opens with *Canción de jinete* (Rider's Song), where an incessant ostinato of 'Córdoba' in the alto part hypnotically underpins solo and soprano utterances. *El grito* (The Scream) illustrates its title with piercing glissandos balanced by more restrained passages. *La luna asoma* (The Moon Peeps out) paints a tranquil nocturnal landscape, with meditative melodic fragments revolving around the E pedal point. *Malagueña* (Dance from Málaga) concludes the suite with a relentless rhythmic flourish.

Many of Rautavaara's small-scale works for children's choir written in the mid-1970s explore multiple dimensions in the world of children. The charming *Lorulei* cycle (1973) features the endearing humour that is typical of traditional nursery rhymes. *Lorulei* is a prize winner just like *Children's Mass* and *Suite de Lorca*, having received 1st prize in the composition competition organised for the 100th anniversary of the Folk Education Society in 1974.

*Viatonten valssi* (Waltz of the Innocents) is a setting of a well-known and often-set poem by Aaro Hellaakoski, cast by Rautavaara in a lilting and somewhat naivist vein. The original version (1973) is for children's choir, violin and piano, but the final version (1982) dispenses with the piano, leaving the violin as a gently edgy representative of the demons in the poem.

*Puusepän poika* (The Carpenter's Son, 1975) was written to a commission from the Tapiola Choir for a TV film about the poetry of Sanelma Kuusisto. The work begins calmly but gains solemnity

and depth of meaning as it goes on. As Rautavaara himself wrote: “A diminutive legend by an Ostrobothnian writer, the poem opens with a domestic idyll underpinned by the ostinato of the carpenter’s plane and a little boy at play. Then the piece expands towards the anticipated fate of the boy, the wood shavings transforming into a crown of thorns – an arch topped by a radiant soprano solo.”

In the 1970s, Einojuhani Rautavaara turned to the Finnish national epic, the *Kalevala*, for inspiration, as had so many other Finnish artists before him. This was no self-evident development, because as he himself said with reference to the works of Sibelius and Gallen-Kallela, “it seemed that it had been milked dry”. Yet there was something strangely compelling about the *Kalevala*, “...it was a book of mages, a shaman bible, an ancient black ritual. It was a sound of drumming and a smell of smoke, the smoke of our fathers and ancestors from beyond the ages. Increasingly, that smell began to penetrate our modern world.”

The first of Rautavaara’s *Kalevala*-based works to be completed was the mystery play ***Marjatta matala neiti*** (Marjatta the Lowly Maiden, 1977), commissioned by the City of Espoo. Rautavaara once again had the Tapiola Choir in mind, and they premiered the work in September 1977.

When Rautavaara received the commission, he initially considered setting a more dramatic scene from the epic but eventually settled on the final *runo*, a Finnish folk version of the Christmas story, the virgin birth of the miraculous child. Certainly the lucid sound of a children’s choir and the aura of innocence surrounding its singers is better suited for this narrative than to one of the bloodier scenes in the *Kalevala*.

Mary, here known as Marjatta, is a householder’s daughter who eats a cowberry while out herding cows and becomes pregnant. She does not want her family to find out and instead seeks shelter in the sauna of the household of Ruotus (a Finnish corruption of ‘Herodes’, or Herod) to give birth. The Mistress of Ruotus denies her shelter, and she is obliged to give birth in the stable, warmed by the breath of a horse. Most of the text is from the *Kalevala*, with a narrator’s part written by Rautavaara himself to open and conclude the work.

In addition to a children’s choir, the work calls for soloists and an instrument ensemble, and the flute part in particular is technically challenging and crucially important. Inspired by the world of the *Kalevala*, Rautavaara wrote the music with an archaic, identifiably Finnish feel. The music

closely follows the narrative, including some descriptive details that call for the choir to produce onomatopoeic sounds and rhythmic speech. The 'action part' of the work is the progress of the servant girl hurrying to the Mistress of Ruotus, while the culmination of the myth comes with the birth of the child: a bright Christmas hymn emerges amidst a shimmering halo of string accompaniment.

*Marjatta matala neiti* is an important work in Rautavaara's output overall, besides being his principal work for children's choir and the first in what became a trilogy of *Kalevala*-inspired operas. While writing *Marjatta*, he was already working on a choral opera for male choir based on the episode of the stealing of the Sampo from the *Kalevala* – eventually completed in 1982 and named *Runo 42* (The Myth of Sampo) – and the trilogy concluded with the grand opera *Thomas* (1985).

But that is not all; *Marjatta* proved to be a turning point in Rautavaara's personal life too. The solo role of Marjatta was sung at the premiere and at numerous subsequent performances in Finland and abroad by Sini Koivisto, then a member of the Tapiola Choir; some years later, she became Rautavaara's second wife. Rautavaara himself has described the new love that emerged in 1982 as a time of new happiness and a rebirth of sorts. In this light, his choice of text for his next work for children's choir becomes even more significant. *Rakkaus ei koskaan häviä* (Love Never Dies, 1983), a setting of one of the most familiar passages from the Bible, the praise of love in 1 Corinthians 13:8–13, was written amidst the first surge of this rebirth and addresses a number of important issues in life. The foremost among them, however, as the Good Book says, is love.

Alongside *Children's Mass*, *Suite de Lorca* and *Marjatta matala neiti* next, Rautavaara's extensive works for children's choir include *Wenn sich die Welt auf tut* (When the World Surrenders, 1996). Rautavaara has explained that he and poet Lassi Nummi, who were born on the same day, are in the habit of sending their new works to one another. By a happy chance, Rautavaara received a collection of German translations of Nummi's poems while searching for a text for a piece commissioned by the Mädchenchor Hannover girls' choir. "These poems have a deep personal significance for me; they inspired their own music," Rautavaara said.

*Wenn sich die Welt auf tut* is a five-movement cycle whose songs may be performed separately or grouped differently. The bright opening song 'Freude steigt in uns auf' (Joy rises up in us) is characterised by a joyous galloping triplet rhythm that reappears in the fourth song, 'Der Brief' (The

Letter). 'Meine Liebe' (My Love) is a collection of symmetrical constructs, according to the composer, while 'Dann, in jener Nacht' (Then, That Night) and the concluding 'Flüstern' (Whispering) are based on a liberally applied twelve-tone row.

**Kimmo Korhonen**

*(Translation: Jaakko Mäntyjärvi)*

The **Tapiola Choir** is one of the world's leading children's choirs and consists of 70 young musicians aged 9 to 18, all of whom also play at least one musical instrument in addition to singing. Erkki Pohjola founded the Tapiola Choir in Espoo in 1963. After meeting Zoltan Kodály and Carl Orff in 1964, he adapted their ideas into a free-form education method with a chamber-music approach, building on the innate creativity and musical talents of children. He continued to pursue this new music education ideal as conductor of the Tapiola Choir for over three decades. During that time, the Choir evolved from a run-of-the-mill school choir into one of the most acclaimed vocal instruments of our time. International critics called its unique sound the 'Tapiola Sound'. Kari Ala-Pöllänen continued the work of Erkki Pohjola from 1994 to 2008, until he was succeeded by Pasi Hyökki, one of the Choir's own alumni.

Since winning the Silver Rose Bowl at the prestigious 'Let the Peoples Sing' competition organized by the BBC in 1971, the Choir has undertaken more than 60 international tours, three of them circumnavigating the globe. In 1996, the Tapiola Choir became the first recipient in the field of music of the UNESCO Prize for the Promotion of the Performing Arts.

The Tapiola Choir has a highly diverse repertoire, ranging from the classical repertoire to contemporary music, from folk music to jazz. Numerous Finnish and foreign composers have written new works for the ensemble, often with the Choir being actively involved in the composition process. The Tapiola Choir has made numerous recordings mostly for the Ondine label.

**[www.tapiolachoir.fi](http://www.tapiolachoir.fi)**

The **Tapiola Youth Symphony Orchestra** is made up of around 70 students from the Espoo Music Institute (EMO), where it was founded in 1985. The orchestra has received much praise from critics both in Finland and abroad during concert tours, which have taken the orchestra to several European countries.

**[www.emo.fi](http://www.emo.fi)**

**Pasi Hyökki** has been artistic director of the Tapiola Choir since 2008. He is also conductor of the EMO Ensemble and artistic director of the Talla Vocal Ensemble, which he both founded. He completed his choir conducting studies at the Sibelius Academy, where he now teaches the history of choral music. His merits include first prize in the first international Harald Andersén Chamber Choir Competition in 2003, in addition to first prize at the 2001 “In... Canto sul Garda” Competition in Italy and the conductor prize at the international Chorus Review at the Tampere Vocal Music Festival in 1997. He is also a sopranista singer and has studied with Claudine Ansermet, Christina Miatello and Gloria Arbitelli.

## Marjatta matala neiti ja Einojuhani Rautavaaran lapsikuoroteosten monet maailmat

Elääkseen sävellykset tarvitsevat esittäjiä, ja säveltäjälle on suuri merkitys sillä, minkälaisia tuloksijoita hän teoksilleen löytää. Einojuhani Rautavaaran (s. 1928) ja Tapiolan kuoron suhde on syntynyt onnellisten tähtien alla, ja se on ollut ratkaisevalla tavalla innoittamassa hänen lapsikuorotutantoaan. Toisaalta tärkeä on Rautavaarakin ollut kuorolle, ja häntä on kutsuttu yhdeksi sen hovisäveltäjistä.

Lapsikuoro on osoittautunut Rautavaaran käsissä joustavaksi, moneen taipuvaksi instrumentiksi. Hänen lapsikuoroteostensa maailmat ulottuvat lastenlorujen huumorista hengellisen elämysmaailman hartauteen ja moniin vakaviin, jopa elämänfilosofisiin kysymyksiin. Rautavaaran vahvin lapsikuoroteosten luomiskausi sijoittuu 1970-luvulle, ja tyyllisesti niissä on samoja piirteitä kuin hänen muussakin saman ajan tuotannossaan, yhtä lailla uusromanttista vuolautta kuin terävämpiäkin sävyjä.

Yhteys Rautavaaran ja Tapiolan kuoron välille solmiutui vuonna 1973. Silloin Rautavaara osallistui Espoon kaupungin kuorosävellyskilpailuun, jossa hän saavutti ensimmäisen ja kolmannen palkinnon; toista palkintoa ei jaettu lainkaan. Voittajakappale oli *Lapsimessu* (1973), jota Rautavaara oli alusta lähtien ajatellut juuri Tapiolan kuoron esitettäväksi, ja sävellystyön aikana hän oli keskustellut kuoron silloisen legendaarisen johtajan Erkki Pohjolan kanssa teoksen rakenteesta. Kolmannen palkinnon sai puolestaan alun perin sekakuorolle kirjoitettu *Lorca-sarja* (1973), josta Pohjola tilasi Rautavaaralta version lapsikuorolle.

*Lapsimessu* edustaa pienimuotoisena messusävellyksenä ”missa breviksen”, pienen messun lajia. Siinä on kolme a cappella -kuorolle sävellettyä osaa (Kyrie, Gloria ja Agnus Dei), joista jokaista seuraa jousille sävelletty meditaatio sitä edeltäneen kuoro-osan materiaalista. Vasta teoksen päättävässä Hallelujassa kuoro ja jouset ovat yhdessä mukana. Kahteen osaan jakautuneeseen esittäjistöön viitaten Erkki Pohjola on todennut, että teoksen vaikuttavuutta lisää, jos kuoro ja jousisto sijoitetaan esityksessä kirkon tai konserttisalin eri puolille. Juuri lapsikuoron valikoituminen teoksen esittäjäksi korostaa hengellisen virikkeen puhdasta, viatonta olemusta.

*Lapsimessun* avaa kuoron hymnimäinen, vakaata uskonvarmuutta huokuva *Kyrie*, jolle sitä

seuraava jousiston *Meditatio super Kyrie* muodostaa intensiivisyydessään tummemman varjon. Gloria saa lajiperinteen mukaisesti valoisan ja riemukkaan ilmeen, jonka tekstuuria tematiikan käännökset ja sopraanosoolon kuviot rikastavat. *Meditatio super Gloriam* alkaa kepeähköissä tunnelmissa mutta kääntyy sitten paksujen sointipintojen aaltoiluksi ja päätöksen glissando-kentiksi ja korkeiksi ääniksi. *Agnus Dei* on tunnelmaltaan harras ja kuulas ja osista selvimmin kontrapunktin sävyttämä. Jousiston meditaatio liittyy siihen tauotta ja maalailee mystiikan valoa hehkuvia tremolokenttiä, joiden alta laveasti kaartuva melodia kasvaa esiin. Päätösosa *Halleluja* kasvaa vahvaan julistavaan voimaan.

Kun Erkki Pohjola pyysi sekakuorolle kirjoitetusta **Lorca-sarjasta** versiota lapsikuorolle, Rautavaara oli aluksi epäroivällä kannalla. Hän ei ollut varma, sopsivatko espanjalaismestari Federico García Lorcan väkevät, verta ja kuolemantuntoja huokuvat tekstit lasten laulettavaksi. Pohjola pyysi säveltäjää kuitenkin unohtamaan epäilyt ja totesi, että ”sarjan kielikuvat kiehtovat lapsia kenties eri syistä kuin aikuisia, mutta taatusti yhtä paljon”. Ja oikeassahan hän oli, sillä *Lorca-sarjasta* on tullut yksi Tapiolan kuoron suosikkiteoksista. Samalla ovat kumoutuneet perinteiset käsitykset siitä, mikä on ”sopivaa” laulettavaa lapsille.

Nelosaisen, tunnelmiltaan vaihtelevan mutta kiinteän ja intensiivisen sarjan avausosassa *Canción de jinete* (Ratsulaulu) alttojen läpi kappaleen soivan ”Córdoba”-rytmien ylle piirtyy solistien ja sopraanoiden repliikkejä, vaikutelma on tiivis ja hypnoottinen. *El Grito* (Huuto) lunastaa nimensä viiltävillä glissandoilla, joita sisäistyneemmät käänteet tasapainottavat. *La luna asoma* (Kuu nousee) maalaa kuulaan ja kauniin yömaiseman, jossa urkupisteenä soivan e-sävelen ympärille kiertyy mietiskeleviä aihelmia. *Malagueña* luo sarjalle vahvan, rytmisesti iskevän päätöksen.

Rautavaaran 1970-luvun puolivälin monissa pienimuotoisemmissa lapsikuoroteoksissa tulee tiiviissä muodossa esiin lasten maailman erilaisia ulottuvuuksia. Viehättävässä **Lorurei**-sarjassa (1973) lasten maailmaan olennaisesti liittyvä huumori saa perustansa perinteisistä lastenloruista. *Lorulei* kuuluu *Lapsimessun* ja *Lorca-sarjan* tavoin Rautavaaran kilpailumenestyjiin, sillä se saavutti voiton Kansanvalistusseuran 100-vuotisjuhlien sävellyskilpailussa 1974.

Aaro Hellaakosken monesti sävelletty runo **Viatonten valssi** on saanut Rautavaaran käsissä kepeästi keinahtelevan ja hiukan naivistisenkin ilmeen. Alkuperäisversiossa (1973) ovat kuoron lisäksi mukana viulu ja piano mutta lopullisessa versiossa (1982) vain viulu, joka tuo teokseen omaa särmäänsä eräänlaisena lempeänä pirunviuluna.

**Puusepän poika** (1975) syntyi Tapiolan kuoron tilauksesta Sanelma Kuusiston runoutta käsittelevää televisioelokuvaa varten. Teos alkaa hillityissä tunnelmissa mutta saa edetessään uudenlaisia syvyyttä ja merkitystä; niin kuin Rautavaara on itse todennut: ”Pohjalaisen runoilijan pieni legenda kotoisena idyllinä, jonka taustalla puusepän höylän ja pojan leikin äänet toistuvat ostinatona. Sitten laulu kasvaa kohti aavistettua kohtaloa, jossa lastukruunu on muuttuva orjantappuroiksi – kasvaa kaarena, jonka lopuksi huipentaa sopraanosoolon säteily.”

*Kalevalasta* tuli 1970-luvulla tärkeä innoittaja Einojuhani Rautavaaralle niin kuin niin monille suomalaisille taiteilijoille ennen häntä. Mikään itsestäänselvyys sen valikoituminen inspiraationlähteeksi ei silti ollut; niin kuin hän totesi Sibeliuksen ja Gallen-Kallelan teoksiin viitaten ”siitä oli otettu kaikki irti, siltä näytti”. Kuitenkin jokin *Kalevalassa* vetosi vastustamattomasti: ”...se oli maagien Kirja, shamaaniraamattu, muinaisen musta rituaali. Sillä oli rummun ääni ja se tuoksui savulle, isän ja isien savuille aikojen takaa. Yhä enemmän sen tuoksu alkoi tunkea myös tähän aikaan.”

Ensimmäisenä Rautavaaran *Kalevala*-aiheisista teoksista valmistui Espoon kaupungin tilaama mysteerinäytelmä **Marjatta matala neiti** (1977). Jälleen Rautavaara ajatteli teoksen toteuttajaksi Tapiolan kuoroa, ja se myös kantaesitti teoksen Espoossa syyskuussa 1977.

Tilauksen saadessaan Rautavaara mietti aluksi aiheeksi jotain *Kalevalan* dramaattisempaa jaksoa. Lopulta hän päätyi kuitenkin eepoksen viimeiseen runoon, joka on suomalainen versio Raamatun joulukertomuksesta, Marian neitseellisestä sikiämisestä ja lapsen syntymästä. Sellaisen ilmentämiseen lapsikuoron puhdas sointi ja nuoria laulajia ympäröivä viattomuuden aura tuntuikin sopivan paremmin kuin johonkin verisempään episodiin.

Marjatta on talon tytär, joka tulee paimenessa raskaaksi syötyään puolukan. Hän ei halua, että kotiväki saa tietää asiasta ja yrittää päästä Ruotuksen talon saunaan synnyttämään. Siihen ei Ruotuksen emäntä suostu, joten Marjatta joutuu synnyttämään lapsensa tallissa hevosen hengityksen lämmössä. *Kalevalasta* valittuja säkeitä täydentävät Rautavaaran kirjoittamat kertojan osuudet teoksen alussa ja lopussa.

Kuoro-osuutta on täydennetty solisteilla ja soitinyhtyeellä, ja varsinkin huilun osuus on vaativa ja keskeinen. *Kalevalaisen* aiheen innoittamana Rautavaara on valanut teokseen arkaaista

suomalaiskansallista tuntua. Musiikki seuraa tarkasti tarinan käännteitä aina muutamia kuvailevia yksityiskohtia myöten, joissa kuoron osuus laajenee onomatopoeettisiin äännteisiin ja puhelauluun. Teoksen toiminnallisena huipentumana on piian vauhdikas matka Ruotuksen emännän luokse, myytin huipennuksena taas lapsen syntymä. Kun lapsi on syntynyt, puhkeaa soimaan valoisa jouluhymni, jota jouset eräänlaisena himmeänä sädekehänä säestävät.

*Marjatta matala neiti* oli tärkeä teos Rautavaaran uralla, hänen lapsikuorotuohtantonsa pääteos ja avaus hänen kolmen *Kalevalaisen* kuoro-oopperansa sarjalle. Jo ennen sitä hän oli alkanut hahmotella *Kalevalan* Sammon ryöstöön perustuvaa kuoro-oopperaa *Runo 42*, joka kuitenkin valmistui lopullisesti vasta 1982, ja trilogian päätti suuren kokoonpanon ooppera *Thomas* (1985).

Tärkeäksi *Marjatta matala neiti* osoittautui kuitenkin Rautavaaralle myös henkilökohtaisesti. Marjatan solistiroolin lauloi sekä kantaesityksessä että monissa myöhemmissä esityksessä Suomessa ja ulkomailla kuoron laulajatar Sini Koivisto, josta tuli muutamia vuosia myöhemmin Rautavaaran puoliso. Rautavaaralle uusi vuonna 1982 syttynyt rakkaus merkitsi hänen omien sanojensa mukaan uuden onnen aikaa ja jopa eräänlaista uudestisyntymää, missä valossa hänen seuraavan lapsikuoroteoksensa tekstivalinta saa lisää syvyyttä. ***Rakkaus ei koskaan häviä*** valmistui rakkauden syttymisen tunnelmissa 1983 ja perustuu Raamatun tunnetuimpiin kuuluvaan katkelmaan, ensimmäisen korinttolaiskirjeen 13. lukuun (jakeet 8–13). Tekstissä tuodaan esiin moniakin elämänskysymyksiä, mutta – niin kuin sanassa sanotaan – ”suurin niistä on rakkaus”.

*Lapsimessun*, *Lorca-sarjan* ja *Marjatta matala neidin* rinnalla Rautavaaran laajempiin lapsikuoroteoksiin kuuluu sarja ***Wenn sich die Welt auftut*** (1996). Rautavaara on kertonut, että hänellä ja runoilija Lassi Nummella, kahdella saman vuoden samana päivänä syntyneellä taiteilijalla, on ollut tapana lähettellä uusia teoksia toisilleen. Onnekaasti Rautavaara sai Nummelta tämän runojen saksannoksia sisältävän kokoelman juuri samaan aikaan, kun hän itse tekstejä Mädchenchor Hannoverin tilausta varten. ”Koin nämä runot voimakkaasti henkilökohtaisiksi; ne inspiroivat musiikkinsa”, Rautavaara on todennut.

*Wenn sich die Welt auftut* on viisiosainen sarja, jonka osia voi esittää myös erikseen tai yhdistää erilaisiksi ryhmiä. Valoisassa avauslaulussa *Freude steigt ins auf* on runkona Rautavaaran sanoin

”laukkaavan riemukas triolirytmä”, jota muunnellaan edelleen sarjan neljännessä laulussa *Der Brief. Meine Liebe* rakentuu Rautavaaran mukaan erilaisille symmetrioille, kun taas lauluissa *Dann, in jener Nacht* ja päättöslaulussa *Flüstern* on lähtökohtana vapaasti käytetty sävelrivi.

**Kimmo Korhonen**

**Tapiolan Kuoro** on noussut yhdeksi kansainvälisen kuoromaailman tunnetuimmista instrumenteista. Kuorossa laulaa noin 70 noin 9-18 -vuotiasta nuorta muusikkoa, jotka kaikki myös soittavat vähintään yhtä instrumenttia. Tapiolan kuoron syntysanat lausui Erkki Pohjola vuonna 1963. Tavattuaan vuonna 1964 Zoltan Kodály ja Carl Orffin Erkki Pohjola kehitti heidän ajatustensa pohjalta vapaan, kamarimusiikin periaatteisiin nojaavan opetustavan, jonka lähtökohtana on lapsen oma luovuus ja musikaalisuus. Näistä tekijöistä muodostuu ulkomaisten kriitikoiden luoma käsite 'Tapiola Sound'. Tätä uutta musiikkikasvatuksen ihannetta Pohjola toteutti yli kolmen vuosikymmenen ajan Tapiolan kuoron johtajana. Tuona aikana kuoro kehittyi tavallisesta koulukuorosta yhdeksi aikamme kiitetyimmistä vokaali-instrumenteista. Erkki Pohjolan työtä jatkoi Kari Ala-Pöllänen vuosina 1994–2008. Vuodesta 2008 Tapiolan kuoron taiteellinen johtaja on kuoron oma kasvatti Pasi Hyökki.

Voitettuaan vuonna 1971 BBC:n arvostetun Let the Peoples Sing -kuorokilpailun pääpalkinnon Silver Rose Bowlin, kuoro on tehnyt yli 60 kansainvälistä kiertuetta, joista kolme maailman ympäri. Tapiolan kuorolle myönnettiin UNESCO:n Esittävän Taiteen Palkinto vuonna 1996. Tämä kansainvälisesti merkittävä palkinto annettiin tuolloin ensimmäisen kerran musiikin alalle.

Useat suomalaiset ja ulkomaiset säveltäjät ovat säveltäneet Tapiolan kuorolle. Yhteistyö säveltäjien kanssa ei ole tarkoittanut vain uusien teosten kantaesittämistä, vaan myös kuoron aktiivista osallistumista itse sävellysprosessiin. Kuoron ohjelmisto onkin hyvin monipuolinen: kuoro on aivan yhtä kotonaan laulaessaan nykymusiikkifestivaalilla kuin jazz-konserttissakin. Myös klassisen konserttimusiikin ja kansanmusiikin esittäminen on kuorolle tuttua. Tapiolan Kuoro on tehnyt levytyksiä Ondinelle.

**[www.tapiolankuoro.fi](http://www.tapiolankuoro.fi)**

**Tapiolan nuoret sinfonikot** on perustettu vuonna 1985 ja on lähinnä Espoon musiikkiopiston oppilaista koostuva täysimittainen sinfoniaorkesteri, Espoon musiikkiopiston lippulaiva. Orkesteri on monen nykyisen ja tulevan ammattimuusikon ja lukemattomien lahjakkaiden musiikinopiskelijoiden innostuksen ja osaamisen yhteistulos.

**[www.emo.fi](http://www.emo.fi)**

Tapiola Kuoron taiteellinen johtaja **Pasi Hyökki** on valmistunut musiikin maisteriksi ja kuoronjohtajaksi Sibelius-akatemiasta, missä hän opettaa nykyään kuoromusiikin historiaa. Hän on myös Lauluhytys Tallan ja EMO Ensemblen perustaja ja taiteellinen johtaja. Hänet on palkittu kuoronjohtajana ensimmäisessä kansainvälisessä Harald Andersén -kamarikuorokilpailussa (2003), In... Canto sul Garda -kilpailussa Italiassa (2001) ja Tampereen Sävelen kuorokatselmuksessa (1997). Hän on myös sopranista-laulaja ja on opiskellut Claudine Ansermé:t:n, Christina Miatellon ja Gloria Banditellin johdolla Urbinossa Italiassa.

## 1 Marjatta matala neiti

*Kuoro:*

Marjatta, korea kuopus,  
se kauan kotona kasvoi,  
korkean ison kotona,  
emon tuttavän tuvilla.

*Kertoja:*

Marjatta, matala neiti, hän tulee  
kaukaa, tuhannen vuoden takaa...  
ja tarina, joka hänestä lauletaan,  
tulee kaukaa:  
Itämeren takaa  
ja Välimeren...  
Tarina laskeutuu vuorilta,  
se kulkee yli meren ja Euroopan,  
kulkee Suomeen,  
kulkee metsiin...

*Kuoro:*

Marjatta, korea kuopus,  
tuo on piika pikkarainen,  
piti viikkoista pyhyyttä,  
ajan kaiken kainoutta.  
Syöpi kaunista kaloa.  
Ei syönyt kanan munia,  
kukerikun riehkatuita  
eikä lampahan lihoa,  
ku oli ollut oinahilla.

## 1 Marjatta the Lowly Maiden

*Choir:*

Marjatta, beautiful maiden,  
grew up in the far-away North,  
grew up in her father's house,  
in her tender mother's home.

*Narrator:*

Marjatta, the lowly maiden, she comes  
from afar, beyond a thousand years...  
and the legend that tells her story,  
comes from afar:  
beyond the Baltic Sea  
and the Mediterranean...  
The legend descends from the mountains,  
it crosses the sea, crosses Europe,  
'till it comes to Finland,  
to the forests...

*Choir:*

Marjatta, beautiful maiden,  
was a child and a magic maid,  
lived a virgin with her mother,  
lived in innocence and beauty.  
And she fed only on fish.  
Hens' eggs she never ate,  
kukerikun, proudly strutted  
nor the flesh of sheep did she eat,  
had ewe with ram been running.

Marjatta korea kuopus,  
se kauan kotona kasvoi,  
korkean ison kotona,  
emon tuttavän tuvilla.

*Kertoja:*

Tarina tulee kaukaa ja matkalla  
se muuttuu...  
tarina muuttuu,  
ja Maria, puusepän vaimo,  
on nyt Marjatta, talontyttö:  
Marjatta, matala neiti.

*Kuoro:*

Lampahat meni mäkeä,  
vuonat vuoren kukkulata.  
Marjatta, korea kuopus,  
päätyi karjan paimeneksi,  
Marjatta, korea kuopus,  
istui marjamättähälle.

Kirkui marjanen mäeltä,  
puolukkainen kankahalta:  
Tule, neiti noppimahan,  
punaposki poimimahan,  
tinarinta riipimähän,  
vyö vaski valitsemahan,  
ennenkuin etana syöpi,  
mato musta muikkoavi!

Marjatta beautiful maiden,  
grew up in the far-away North,  
grew up in her father's house,  
in her tender mother's home.

*Narrator:*

The legend comes from afar and  
changes across the years and miles...  
the legend is transformed,  
and Mary, the carpenter's wife,  
is now Marjatta, a country girl:  
Marjatta, the lowly maiden.

*Choir:*

Sheep were straying down the hill,  
little lambs climbing to the top.  
Marjatta, beautiful maiden,  
she was a shepherd maiden,  
Marjatta, beautiful maiden,  
sat in a meadow full of berries.

Hearken, there is a berry,  
calling from the hilltop:  
Come, o maiden, come and pick me,  
rosy-cheeked one, come and gather!  
Come with breast of tin to pick me,  
with thy copper belt to choose me.  
Ere the slug come to eat me,  
ere the black worm feed upon me.

Sata saanut katsomahan,  
tuhat ilman istumahan,  
sata neittä, tuhat naista,  
lapsia epälukuisin,  
ei ken koskisi minuhun,  
poimisi minun poloisen.

*Marjatta:*

Paha on olla paimenessa,  
tyttölapsi liiatenki:  
mato heinässä matavi;  
sisiliskot siuottavi.

*Kuoro:*

Kirkui marjanen mäeltä,  
puolukkainen kankahalta:  
Tule, neiti noppimahan,  
punaposki poimimahan!

*Kuoro:*

Niinpä marja maasta nousi  
puhtahille polviloille,  
puhtahilta polviloilta  
heleville helmasille,  
nousi siitä vyörivoille,  
vyörivoilta rinnoillensa,  
rinnoiltansa leuoillensa,  
leuoiltansa huulillensa,  
siitä suihin suikahutti,  
keikahutti kielellensä,

Hundreds, hundreds they have seen me,  
thousand more have sat beside me,  
girls by hundreds. wives by thousands,  
children too, that none can number,  
none of these has come to gather,  
come to pick this ruddy berry.

*Marjatta:*

Woe is me, hard is my life as a shepherd,  
hard in deed, hard for a maiden:  
serpents creeping in the grass;  
little lizards creeping in the grass.

*Choir:*

Calling from a hilltop,  
cried a berry:  
Come, o maiden, come and pick me,  
rosy-cheeked one, come and gather!

*Choir:*

From the ground the berry mounted  
upward to her knees pure whiteness,  
upward to her knees pure whiteness  
upward to her skirts that rustled,  
to her buckled belt it mounted,  
to her breast from buckled girdle,  
from her breast to chin it mounted,  
to her lips from chin it mounted,  
then in to her mouth it glided,  
and along her tongue it hastened,

siitä vatsahan valahti.  
Tuosta paksuksi panihe,  
lihavaksi liittelihe,  
kantoi kohtua kovoa,  
(Emo: Mi on meidän Marjatalalla?)  
vatsan täyttää vaikeata,  
(Ku meidän kotikanalla?)  
kuuta seitsemän, kaheksan,  
(Käypi saunassa saloa,)  
ynnähän yheksän kuuta.  
(aina vyöttä völlehtivi!)

*Marjatta:*

Piltti, pienin piikojani!  
käypä kylpyä kylästä  
saunoa Saraojalta,  
jossa huono hoivan saisi,  
piika piinansa pitävi!

*Piika:*

Keltä mä kysyn kylvä,  
keltä anelen apua?

*Marjatta:*

Piltti, pienin piikojani,  
kysy Ruotuksen kylvä,  
saunoa Sarajan suista!  
Käy pian, välehen joua!

into her belly it glided.  
Soon her belly is swelling...  
showing growing shamelessly...  
Heavy, heavy was her burden,  
(Emo: What has happened to our Mary?)  
painful, painful was that burden,  
(What has happened to our darling?)  
seven months and one and seven,  
(Goes in secret to the sauna,)  
now the ninth one is upon her.  
(and she throws away her girdle!)

*Marjatta:*

Piltti, thou my youngest maiden,  
find a sauna somewhere in the  
village by clear running water,  
where the suff'ring one may rest,  
and the maid endure her pain.

*Maid:*

Where am I to ask a sauna?  
Who will help me to obtain it?

*Marjatta:*

Piltti, thou my youngest maiden,  
ask from Ruotus, ask a  
sauna by that running stream.  
Go at once and hasten quickly!





*Kuoro:*

Piltti, piika pikkalainen,  
utuna ulos menevi,  
savuna saapi pihalle,  
kourin helmansa kokosi,  
käsin kääri vaattehensa,  
sekä juoksi jotta joutui  
kohin Ruotuksen kotia.  
Mäet mätky mennessänsä,  
vaarat notkui noustessansa,  
kävyt hyppi kankahalla,  
someret hajosi suolla.

*Kuoro:*

Ruma Ruotus paioillansa,  
aivan aivinaisillansa,  
ruma Ruotus, päitulainen,  
syöpi, juopi suurten lailla.  
Lausui Ruotuksen emäntä,  
tiuskui tiskinsä nojalta:

*Ruotuksen emäntä:*

Mitä sie sanot, katala,  
kuta kurja juoksentelet?

*Piika:*

Läksin kylpyä kylästä,  
saunoa Saraojalta,  
jossa huon hoivan saisi:  
avun ange tarvitseisi.

*Choir:*

Then the little maiden Piltti,  
like a mist away she hurried,  
to the yard like smoke she hastened,  
with her hands her shirts she lifted,  
in her hands her dress she twisted,  
and upon her course she hastened,  
straight onto the house of Ruotus.  
Hills re-echoed to her footsteps,  
when she ran mountains tremble'd  
on the heath cones were dancing,  
gravel scattered o'er the marshes!

*Choir:*

Wicked Ruotus, eating, drinking,  
in his shirt of linen,  
in his shirt sat wicked Ruotus,  
eating, drinking like the great ones.  
Ruotus' wicked wife she spoke then,  
grunted over her table there:

*Wife of Ruotus:*

Beggar what have you to say,  
why come you running hither?

*Piika:*

Here I seek a village sauna,  
seek a bath by running water,  
that relief may reach the suff'ring:  
for the need is sorely pressing...

*Kuoro:*

Ruma Ruotuksen emäntä  
laahoi keskilattialla,  
itse virkki:

*Ruotuksen emäntä:*

Ei kyltyt kylähän joua,  
ei sauna Sarajan suulta;  
On kyla kytömaellä,  
hepohuone hongikossa:  
Kun hevonen hängännevi,  
niin on siinä kylpeötte!

*Kuoro:*

Piltti, piika pikkarainen,  
utuna ulos menevi,  
savuna saapi pihalle,  
kourin helmansa kokosi,  
käsin kääri vaattechensa,  
sekä juoksi jotta joutui  
pian pistihe takaisin.  
Mäet mätkeyi mennessänsä,  
vaarat notkui noustessansa,  
kävyt hyppi kankahalla,  
somerot hajosi suolla!

*Kuoro:*

Marjatta, matala neiti,  
tuosta täytyi itkemähän:

*Choir:*

Then the wicked wife of Ruotus,  
slouched along upon the flooring,  
and she spoke thus:

*Wife of Ruotus:*

Nor a sauna in the village,  
there is none I would offer!  
Upon the hillside there is one:  
there's a stable in the pinewood.  
While the horses there are breathing,  
let her take a bath and welcome!

*Choir:*

Then the little maiden Piltti  
like a mist away she hurried,  
to the yard like smoke she hastened,  
with her hands her shirts she lifted,  
in her hands her dress she twisted,  
and upon her course she hasten'd  
hurried back with rapid footsteps.  
Hills re-echoed to her footsteps  
when she ran mountains trembled,  
on the heath cones were dancing,  
gravel scattered o'er the marshes!

*Choir:*

Marjatta the hapless maiden,  
when she heard shed bitter tears:

*Marjatta:*

Tule, Luoja, turvakseni,  
avukseni armollinen,  
näissä töissä työlähissä!  
Päästä piika pintehestä,  
vaimo vatsan väännehestä.  
Ettei vaivoihin vajoi,  
tuskihinsa tummeneisi!

*Kuoro:*

Henkeäs hyvä hevonen,  
huokoas vetäjävarsa.

*Marjatta (puhuen):*

Henkeäs, hyvä hevonen,  
huokoas, vetäjävarsa.  
Kyly, löyly löyhäytä.  
Sauna lämpöinen lähetä.  
Avun, ange, tarvitseisin!  
Min hevonen hengähtävi,  
on kuin löyly lyötäessä,  
viskattaessa vetonen.  
Min hevonen hengähtävi...

*Kuoro:*

Marjatta, matala neiti,  
pyhä piika pikkarainen,  
teki tuonne pienen poijan  
heinille hevosen luoksi.

*Marjatta:*

Come Creator aid thy servant;  
Thou most gracious, God or mercy,  
aid thy servant in her labour!  
Free the maiden from her burden,  
from her sore pains deliver her.  
Save her, let her not perish,  
die and perish in her anguish!

*Choir:*

O thou good horse, breathe upon me,  
thou draught-foal, blow upon me!

*Marjatta (speaking):*

O thou good horse, breathe upon me,  
thou draught-foal, blow upon me,  
breathe a vapour-bath around me,  
send thou warmth around the sauna.  
For the need is sorely pressing!  
When the good horse breathes upon me,  
steam is spread throughout the stable,  
like the steam of boiling water.  
With the good horse sighing softly...

*Choir:*

Marjatta lowly maiden,  
meek and holy little maiden,  
brought forth her little first-born babe.  
In the manger she did lay him.

Marjatta, matala neiti,  
pyhä piika pikkarainen,  
pesi pienen poikuensa,  
kääri käärelinahansa,  
heinille hevosen luoksi,  
sorajouhen soimen päähän.  
Henkeäs, hyvä hevonen,  
huokoas, vetäjä varsa!

Marjatta, matala neiti,  
pyhä piika pikkarainen,  
piiletteli poiuttansa,  
kasvatteli kaunoistansa,  
kullaista omenuttansa,  
hopeista sauvoansa,  
sylissänsä syöttelevi,  
käsissänsä kääntelevi.

Marjatta, matala neiti,  
pyhä piika pikkarainen,  
pesi pienen poikuensa,  
kääri käärelinahansa,  
heinille hevosen luoksi,  
sorajouhen soimen päähän.  
Henkeäs, hyvä hevonen,  
huokoas, vetäjävarsa!

Hänpä on minunki luonut  
näille päville hyville,  
hänpä on minunki luonut  
näille päville pahoille.

Marjatta lowly maiden,  
meek and holy little maiden,  
now she washed her newborn boy  
in his swaddling clothes she wrapp'd him,  
on the hay in horse's stable,  
on the hay in horse's manger.  
O thou good horse, breathe upon me,  
thou draught-foal, blow upon me!

Marjatta lowly maiden,  
meek and holy little maiden,  
kept her son out of sight and  
cared for her son, her beauty,  
cared for her golden apple,  
cared for her silver staff.  
She nursed him in tender arms,  
with tender arms did she caress him.

Marjatta lowly maiden,  
meek and holy little maiden,  
now she washed her newborn boy  
in his swaddling clothes she wrapp'd him,  
on the hay in horse's stable,  
on the hay in horse's manger.  
O thou good horse, breathe upon me,  
thou draught-foal, blow upon me!

He it was who me created,  
made me in these days of goodness,  
he it was who me created  
made me in these days of goodness.

Tule, Luoja turvakseni,  
avukseni armollinen,  
näissä töissä työlähissä,  
ajoissa ani kovissa!

*Kertoja:*

Niin päättyy vanha tarina,  
joka tuli niin kaukaa Suomeen,  
mukanaan uusi aika:  
uusi usko metsiin ja järville,  
uusi toivo niiden asukkaille,  
uusi rakkaus –  
ihmisten kesken hyvä tahto.

***Einojuhani Rautavaara /  
Kalevala, Runo 50***

Come thou to my aid, Creator,  
thou most gracious God of mercy,  
in these anxious days of torment,  
in these days of pain and anguish!

*Narrator:*

Thus ends the old legend,  
which came to Finland from afar  
bringing a new age:  
and new faith to the forests and lakes,  
new hope for the people,  
new love –  
goodwill towards men.

*Einojuhani Rautavaara,  
after the Kalevala, Song 50*

## 2 Puusepän poika

Seisoi penkkinsä vieressä kirvesmies,  
suihki, suihki..., ja höylä käsissä suihki,  
suihki, ja höylänlastuja kiharoilla poika  
lattialla leikki, leikki..., vaan poikapa siirtyi  
kauemmas, lähelle äitiään, leikki, leikki...

Äiti, miksi isä särkee kaiken, lastuni  
hajoittaa, miksi höylänlastusista seppeleen  
kauneimman saa. Äiti, kumarra pääsi, teen  
siihen seppeleen, isän lastukukkasista  
kruunun sulle teen.

Maria päänsä painaa, sormin hyväilevin  
poika seppelöi pään isän lastukukkasin,  
seppele hohtaa sädekehänä, vaan pojan  
oma seppel vielä tekemättä on, vain lastut  
kasattuina ristin muotohon, ristin muotohon.

***Sanelma Kuusisto (s. 1918)***

## 2 The Carpenter's Son

Shavings flew as the carpenter smoothed  
his wood, shavings, shavings ... with plane  
in hand he was working, shavings, his Son,  
with shavings upon His locks, was on the  
floor and gladly playing, playing... But lo,  
his Son drew away from him, near to His  
Mother's side, playing, playing...

Tell me, Mother, why doth Father break up  
the shavings I have here, tell me, wreath  
of wooden shavings thou shalt have, O  
Mother dear. I shall make thee a garland,  
Mother, thy head bend down, out of Father's  
wooden flowers I shall make a crown.

Sweet Mary bows her head, and with gentle  
fingertips her Son decks her head with  
Father's curly wooden chips. They form a  
golden halo burning bright. Alas, the Son's  
own crown is still unmade, though told  
before; Behold, the shavings trace a cross  
upon the floor, a cross upon the floor.

*(Translation: Jaakko Mänttyjärvi)*

## Lorca-sarja

## Lorca Suite

## “Suite” de Lorca

### 3 I. Ratsulaulu

Córdoba.  
Etäällä ja yksin.

Hepo musta, ja suuri kuu,  
satulalaukussa oliiveita.  
Teit vaikka tunnen kyllä,  
en Córdobaan tule koskaan.

Läpi tasangon, läpi tuulen,  
hepo musta, punainen kuu.  
Córdoban torneista katsoo  
kuolema minua vastaan.

Voi, miten tie on pitkä!  
Voi, rohkea ratsuni!  
Voi, että kuolema vartoo  
ja Córdobaan en ehdi!

Córdoba.  
Etäällä ja yksin.

### 4 II. Huuto

Huudon ellipsi  
vuorelta vuorelle  
kulkee.

### 3 I. Rider's Song

Córdoba.  
Alone and far away.

Black pony, great moon,  
and olives in my saddlebag.  
Although I know the way.  
I'll never get to Córdoba.

Through the wind, across the plain,  
black pony, red moon.  
Death is staring down at me  
from the towers of Córdoba.

On the road, how long it is!  
Oh how brave my pony is!  
Oh death, how it waits for me  
before I get to Córdoba!

Córdoba.  
Alone and far away.

### 4 II. The Scream

The ellipse of a scream  
goes from hill  
to hill.

### 3 I. Canción de jinete

Córdoba.  
Lejana y sola.

Jaca negra, luna grande,  
y aceitunas en mi alforja.  
Aunque sepa los caminos  
yo nunca llegaré a Córdoba.

Por el llano, por el viento,  
jaca negra, luna roja.  
La muerte me está mirando  
desde las torres de Córdoba.

¡Ay qué camino tan largo!  
¡Ay mi jaca valerosa!  
¡Ay, que la muerte me espera,  
antes de llegar a Córdoba!

Córdoba.  
Lejana y sola.

### 4 II. El grito

La elipse de un grito,  
va de monte  
a monte.

Näistä öljypuista  
nousee sen musta sateenkaari  
yli sinisen yön.

Aiii!

Niinkuin viulun jousi  
sai huuto väräjämään  
tuulen pitkät kielet.

Aiii!

(Ja luolissa asuva  
väki ulos kurkottaa lyhtyjänsä.)

Aiii!

From the olive trees  
a black rainbow will rise  
above the blue night.

Aeee!

Like a viol bow  
the scream has thrilled  
long strings of the wind.

Aeee!

(The cave people  
hold out their lamps.)

Aeee!

Desde los olivos,  
será un arco iris negro  
sobre la noche azul.

¡Ay!

Como un arco de viola,  
el grito ha hecho vibrar  
largas cuerdas del viento.

¡Ay!

(Las gentes de las cuevas  
asoman sus velones)

¡Ay!

### 5 III. Kuu nousee

Kuu kun kohooa esiin,  
niin kellojen ääni haipuu  
ja polut ilmaantuvat  
läpipääsemättöminä.

Kuu kun kohooa esiin,  
maan yli meri tulvi  
ja sydän on kuin saari  
keskellä äärettömyyden.

Kuun täyden alla ei kukaan  
voi syödä oransseja.

### 5 III. The Moon Peeps out

When the moon rises  
bells fade away  
and paths appear  
impassable.

When the moon rises  
the sea covers the earth  
and the heart feels an island  
in the infinite.

No one eats oranges  
under the full moon.

### 5 III. La luna asoma

Quando sale la luna  
se pierden las campanas  
y aparecen las sendas  
impenetrables.

Quando sale la luna,  
el mar cubre la tierra  
y el corazón se siente  
isla en el infinito.

Nadie come naranjas  
bajo la luna llena.

Vain sopii syödä...  
hedelmä vihreä ja jäinen.

You have to eat fruit  
that is green and ice cold.

Es preciso comer  
fruta verde y helada.

Kuu kun kohoaa esiin,  
sadat kasvot samanlaiset,  
hopearaha nyyhkii  
kukkarokätkössänsä.

When the moon rises  
with a hundred faces  
all alike, silver coins  
sob in the pocket.

Quando sale la luna  
de cien rostros iguales,  
la moneda de plata  
solloza en el bolsillo.

## 6 IV. Malagueña

Kuolema  
käy sisään ja ulos  
kapakassa.

Vaeltaa hevosia mustia  
ja tummaa kansaa  
kitaran teitä  
syviä myöten.

Ja tuoksuu suola  
ja naaraan veri  
meren rannan kuumista  
narduksista.

Kuolema  
käy sisään ja ulos,  
käy ulos ja sisään  
kuolema  
kapakassa.

## 6 IV. Dance from Málaga

Death  
goes in and out  
of the tavern.

Black horses  
and sinister people  
move along the deep paths  
of the guitar.

And there is a smell of salt  
and of woman's blood  
in the feverish spikenards  
of the seashore.

Death  
goes in and out  
of the tavern,  
and out and in  
goes death.

## 6 IV. Malagueña

La muerte  
entra y sale  
de la taberna.

Pasan caballos negros  
y gente siniestra  
por los hondos  
de la guitarra.

Y hay un olor a sal  
y a sangre de hembra,  
en los nardos febriles  
de la marina.

La muerte  
entra y sale  
y sale y entra  
la muerte  
de la taberna.

**Federico García Lorca**  
**(1898–1936)**

*(Suom. Aale Tynni)*

*(Translation: Keith Bosley)*

## Lorulei

### 7 I. Mistä on pienet pojat tehty

Mistä on pienet pojat tehty?  
Mistä on pienet pojat tehty?  
Etanoista, sammakoista,  
koiran häntätupsukoista.  
Niistä on pienet pojat tehty.

Mistä on pienet tytöt tehty?  
Mistä on pienet tytöt tehty?  
Sokerista, kukkasista,  
inkivääristä, kanelista.  
Niistä on pienet tytöt tehty.

*Kirsi Kunnas /  
englantilainen kansanruno*

### 8 II. Hus sika metsään

Hus sika metsään!  
Mitä sika metsässä?  
Tuomahan marjoja  
punaisella pussilla,  
sinisellä silkillä,  
korealla kontilla,  
vaskisella vakkasella,  
kultaisella kuppisella,

## Lorulei

### 7 I. What are little boys made of

What are little boys made of?  
What are little boys made of?  
Frogs and snails  
and puppy-dogs' tails.  
That's what little boys are made of.

What are little girls made of?  
What are little girls made of?  
Sugar and spice  
and everything nice.  
That's what little girls are made of.

*English nursery rhyme*

### 8 II. Shoo pig, to the woods

Shoo pig, to the woods!  
What do pigs do in the woods?  
Bring back the wild berries  
in a red bag they will bring them,  
in a blue silk purse will bring them,  
in a handsome birch-bark knapsack,  
in a gleaming copper cauldron,  
in a golden cup will bring them,

maalatulla maljasella.

***Suomalainen kansanruno***

**9 III. Peukaloputti sai sian**

Peukaloputti sai sian hei!  
Suomensutti sen kotiin vei.  
Pitkämies siltä niskat taittoi.  
Nimetön siitä makkaran laittoi,  
Sakari pieni sen suuhunsa söi!

***Suomalainen lastenruno***

in a painted bowl will carry.

*Finnish folk poem  
(Translation: Jaakko Mäntyjärvi)*

**9 III. Thumb-man caught a pig**

Thumb-man caught a pig, hey!  
First-Finn took it home with him.  
Long-Man broke his neck and killed  
him,  
Nameless made a sausage of him,  
Small-Simon ate it all up!

*Finnish nursery rhyme  
(Translation: Jaakko Mäntyjärvi)*

## 10 Viatonten valssi

Kun kesäinen yö oli kirkkain  
ja tyyninä valvoivat veet  
ja helisi soittimet sirkkain  
kuin viulut ja kanteleet,

viisi pientä piru parkaa,  
aivan ujoa ja arkaa  
sievin kumarruksin tohti  
käydä enkeleitä kohti.

Uniformunsa karvaiset heitti  
he, sarvet ja saparovyön;  
oli lanteilla vain lukinseitti;  
ja helisi harput yön.

Enkelitkin sulkapaidan  
jätti tuonne, päälle aidan,  
siellä häntä, siellä siipi  
toisiansa tervehtiipi.

Ja niinhän he, nostaen jalkaa  
niin nästisti tanssia alkaa  
yli kallion kasteisen.  
Ja yö oli onnellinen.

Missäs sika, jos ei kerää  
kärsäänsä se yhtäperää  
siivet, karvat, ynnämuuta,  
vielä maiskutellen suuta.

## 10 Waltz of the Innocents

At night when the full moon shines brightly,  
and still are the water and trees,  
and grasshoppers' violins play lightly,  
and music delights the breeze.

Seven little devils fearful,  
shy and timid, almost tearful,  
to the angels softly stealing  
come with bow or humbly kneeling.

Cast aside coats so furry and hairy,  
their horns too, so wondrous a sight,  
only cobwebs their dress now like fairies,  
and harps sounding through the night.

Now the angels doff their dresses,  
high they pile their golden tresses.  
Here a tail and wing are meeting  
to exchange a friendly greeting.

And look how they lift their legs, prancing,  
how prettily each one is dancing,  
over dewy rocks dancers leap,  
and never the whole night they sleep.

Watch the pig now where it munches,  
snuffling with its snout it crunches,  
wings and hair, all it can swallow,  
smacks its lips there's more to follow.

Sill'aikaa enkelit tanssi  
niin ujosti, varpaillaan,  
vain pukuna pikkuinen kranssi,  
viis pirua toverinaan.

Kerran tuli aamun koitto.  
Loppui tanssi, loppui soitto.  
Pirut, niin kuin enkelitki  
tunnusmerkkejensä itki.

Oi pienoiset, ettehan arvaa:  
moni vaihtaa nahkaa ja karvaa,  
sika paljon siipiä syö.  
Mut harppua sirkat lyö  
yhä, kun on keskiyö.

***Aaro Hellaakoski (1893–1952)***

Angels are dancing, for hours,  
so light on their toes they rise,  
their dress but a wreath of flowers,  
their partners in devils' disguise.

When the dawn comes there's no staying,  
ends the dancing, ends the playing,  
little devils once more fearful,  
angels now are sad and tearful.

Oh, little ones, see how they hurry,  
changing hide and hair in a flurry,  
still the pig is munching the wings,  
the grasshopper plays and sings,  
thru the still night music rings.

*(Translation: Marja and Philip Binham)*

## Kun maailma antautuu

## When the World Surrenders

## Wenn sich die Welt auf tut

### 11 I. Ilo nousee lävitsemme

Ilo nousee lävitsemme –  
kevyt, kirpeä viini.  
Sinun olkasi, valkea,  
sinun hiuksesi, hunaja,  
sinun silmäsi, mäntyaukea,  
ovat lähelläsi kuin  
havupuitten tuoksu  
ja miksi pitäisi tämän  
hetken olla kuolematon,  
vaskeen ikuistettu?  
Se on valettu  
jalompaan metalliin:  
katoavaan lihaan ja vereen.

### 11 I. Joy Rises up in Us

Joy rises up in us – a light,  
stringent wine.  
Your shoulder, white,  
your hair, honey,  
your eyes, a pinewood glade,  
near you like the scent of  
evergreen trees  
and why should this moment  
be immortal,  
cast in bronze?  
It is cast  
in a metal nobler than that:  
in transitory flesh and blood.

### 1 I. Freude steigt in uns auf

Freude steigt in uns auf –  
ein leichter, herber Wein.  
Deine Schulter, das Licht,  
dein Haar, der Honig,  
deine Augen, eine  
Kiefernlichtung.  
Sie sind mir nah wie der  
Duft der Nadelbäume.  
Und weshalb sollte dieser  
Augenblick unsterblich sein,  
in Erz verewigt?  
Er ist gegossen  
in edleres Metall:  
in vergängliches Fleisch  
und Blut.

### 12 II. Minun rakkauteni

Minun rakkauteni ei ole  
kovin suuri.  
Minä näen sen yhdellä  
silmäyksellä. Näen sen  
ääriviivat.  
Minä näen sen kirkkaat  
ääret vasten valoa  
kun seisot majani  
kynnyksellä, ovenpieleen

### 12 II. My Love

My love is not very big.  
I can see it at a glance. I can  
see its outline.  
I can see its bright outline  
against the light  
when you stand on the  
threshold of my cottage,  
leaning against the doorpost,  
when you sing your small,

### 12 II. Meine Liebe

Meine Liebe ist keine große  
Liebe.  
Ich erfasse sie mit einem  
Blick. Ich sehe ihre Umrisse.  
Ich sehe ihre hellen  
Konturen gegen das Licht,  
wenn du vor meiner Hütte  
stehst, an den Türpfosten  
gelehnt,

nojaten,  
 kun laulat pientä,  
 vaaleakutrasta lauluasi –  
 näen sen ääriiivat,  
 näen sen kokonaan: se  
 ei ole ääretön. Sen ääret  
 näkyvät valoa vasten.  
 Se seisoo majani ovella ja  
 laulaa.  
 Ja maailman kaikki  
 rakkaus  
 hiljaa laulaen seisoo  
 kirkkain äärin majani  
 ovella.

blond and curly song – I see  
 its outline,  
 I see all of it: it is not infinite.  
 I can see its outline against  
 the light.  
 It stands at my cottage door  
 and sings.  
 And all the love of the world,  
 softly singing, stands with a  
 bright outline at my cottage  
 door.

wenn du dein kleines,  
 blondgelocktes Lied  
 singst, –  
 ich sehe ihre Umrisse,  
 sehe sie ganz: grenzenlos  
 ist sie nicht.  
 Ihre Grenzen sind gegen  
 das Licht zu sehen.  
 Sie steht an der Tür  
 meiner Hütte und singt.  
 Und die ganze Liebe der  
 Welt  
 steht leise singend mit  
 klaren Umrissen an der  
 Tür meiner Hütte.

### 13 III. Sitten, sinä yönä

Sitten, sinä yönä, kun  
 haluat rakastaa minua  
 sydän yöllä,  
 herätä minut.  
 Lakanamme ovat viileät,  
 valkeat  
 kuin lumi ulkona  
 hämärässä maisemassa.  
 Minä olen ehkä odottanut,  
 ehkä väsynyt odottamaan,  
 tule.  
 Älä jähmety kantamaan

### 13 III. Then, That night

Then, that night, when you  
 want to love me in the deep  
 of night,  
 wake me.  
 Our sheets are cool, white  
 like the snow outside in the  
 twilight landscape.  
 I may have been waiting, may  
 be tired of waiting,  
 come.  
 Do not grow petrified,  
 supporting the world, like a

### 13 III. Dann, in jener Nacht

Dann, in jener Nacht,  
 wenn du mich lieben  
 willst um Mitternacht,  
 weck mich!  
 Unsere Laken sind kühl,  
 weiß  
 wie draußen der Schnee  
 in der dämmrigen  
 Landschaft.  
 Vielleicht habe ich  
 gewartet, bin vielleicht  
 des Wartens müde,  
 komm!

maailmaa niinkuin musta  
erillinen puu, vaan  
tule. Herätä. Anna minun  
herätä  
vanhuuden ja kuoleman  
lävitse, ja herää itse,  
tule kuin lumisade, yhdistä  
meidät  
maailman yhteyteen.  
Olkoon rakkautemme  
hapuilua ja soperrusta.  
Maailman lävitse se on  
rakkautta, kun haluat, kun  
herätät,  
kun on sydänyö, kun  
maailma antautuu. Tule.

black  
tree standing alone,  
come. Wake me. Let me  
wake  
through old age and death,  
and wake yourself,  
come like the snow, join us  
to the communion of the  
world.  
Let our love be groping and  
mumbling.  
Through the world it is  
love when you want, when  
you wake me,  
when it is the deep of night,  
when the world surrenders.  
Come.

Erstarre nicht unter der Welt  
wie ein schwarzer  
alleinstehender Baum,  
sondern  
komm! Weck mich! Lass  
mich erwachen  
durch Alter und Tod  
hindurch, und erwache  
selbst,  
komm wie der Schnee,  
vereine du  
uns mit der Welt!  
Ein Tasten und Stammeln  
mag unsere Liebe sein.  
Durch die Welt hindurch  
ist es  
Liebe, wenn du es willst,  
wenn du mich weckst,  
wenn Mitternacht ist, wenn  
sich die Welt auftut. Komm!

#### 14 IV. Kirje

Kovin paahtaa. Täällä,  
muurien raoissa,  
sirkat sirisevät.  
Helteiset kadut ovat  
autioina.  
Tori vaiti.  
Valo kuollutta.

#### 14 IV. The Letter

It is very hot. Here, in the  
cracks of the walls,  
the crickets are chirping.  
The hot streets are deserted.  
The market place quiet.  
The light dead.  
The grass grows over the

#### 14 IV. Der Brief

Es ist sehr heiß. In den  
Ritzen der Mauern  
zirpen die Grillen.  
Leer sind die glutheißen  
Straßen.  
Still der Markt.  
Tot das Licht.

Ruoho kasvaa yli muurien,  
peittää ne  
aaltoiluunsa. Syöpyy  
kuumuus  
soraan.  
Öin kuu paahtaa valkeiksi  
seinät,  
muistot kihoavat oksille,  
kaskas laulaa  
varjostossa. Mistä laulaa?  
Kelle laulaa?  
Keskiyöllä ovet avautuvat:  
talot tyhjillään.  
Vaiti ovet.  
Hullut varjot pakenevat  
kujia.  
Kuu paahtaa autioita kujia.  
Täällä on ollut hiljaista  
lähtösi jälkeen.

walls, covering them  
in its undulation. The heat  
seeps  
into the gravel.  
By night, the moon  
whitewashes the walls,  
memories quicken in the  
tree branches,  
a cicada sings  
in the network of shadows.  
Sings of what? Sings to  
whom?  
At midnight, the doors open:  
houses empty.  
Doors silent.  
Mad shadows fleeing down  
the alleys.  
The moon beats down on  
the deserted alleys.  
It has been quiet here ever  
since you left.

Das Gras wächst über die  
Mauern, begräbt sie  
unter seinen Wellen. Die  
Hitze frisst sich  
in den Sand.  
Nachts brennt der Mond die  
Wände weiß,  
Erinnerungen sickern aus  
den Zweigen,  
die Zikade singt  
im Schatten. Wovon? Für  
wen?  
Um Mitternacht öffnen sich  
die Türen:  
die Häuser leer. Stumme  
Türen.  
Verrückte Schatten fliehen  
durch die Gassen.  
Der Mond scheint in die  
öden Gassen.  
Es ist still hier, seit du weg  
bist.

## 15 V. Kuiskaus

Kun maailma on ohi, otan  
pienen, luisen pääsi,  
ja hiekan lävitse ohimoni  
tuntevat hyväilysi.  
Niin nukumme, ja

## 15 V. Whispering

When the world is over, I  
shall take your small, bony  
head,  
and through the sand my

## 15 V. Flüstern

Wenn die Welt vorbei ist,  
nehme ich deinen kleinen  
Knochenkopf,  
und durch den Sand spüren  
meine Schläfen dein

mäntyjen ääni valvoo  
ja hiekka valvoo ja  
nukkuu ja hyväilee  
valkein käsivarsin.  
Me nukumme hiekan  
ja hiekan ja veden ja  
hiekan  
lävitse maailman  
pohjaan, nukumme  
pohjaan.  
Me nukumme kaiken  
hiekan ja kaiken itkun ja  
kaiken meren.  
Me nukumme männyt,  
pienen majan ja  
kynttilän sammuksiin.

**Lassi Nummi**  
(s. 1928)

temples shall feel your  
caresses.  
So we shall sleep, and the  
sound of the pine trees  
shall wake  
and the sand shall wake  
and sleep and caress us  
with white arms.  
We shall sleep through the  
sand and the sand and the  
water and the sand  
to the bottom of the world,  
we shall sleep to the  
bottom.  
We shall sleep all the sand  
and all the weeping and all  
the sea.  
We shall sleep the pine  
trees, the small cottage,  
until the candle goes out.

*(Translation: Jaakko  
Mäntyjärvi)*

Liebkosen.  
So schlafen wir, und die  
Stimme der Kiefern wacht  
und der Sand wacht und  
Schläft und umarmt uns  
sanft.  
Wir schlafen durch Sand  
und Sand und Wasser  
und Sand  
hindurch bis zum Ende  
der Welt, wir schlafen.  
Wir schlafen allen Sand  
und alle Tränen und alles  
Meer.  
Wir schlafen die Kiefern,  
die kleine Hütte bis zum  
Erlöschen der Kerze.

**(Übersetzung: Ingrid  
Schellbach-Kopra)**

## 16 Rakkaus ei koskaan häviä

Rakkaus ei koskaan häviä;  
mutta profetoiminen,  
se katoaa,  
ja kielillä puhuminen lakkaa,  
ja tieto katoaa.

Sillä tietomme on vajavaista,  
ja profetoimisemme on vajavaista.

Mutta kun tulee se, mikä täydellistä on,  
katoaa se, mikä on vajavaista.

Kun olin lapsi  
puhuin kuin lapsi  
ja minulla oli lapsen mieli,  
ja minä ajattelin.  
Kun tulin mieheksi, hylkäsin minä sen,  
mikä lapsen on.

Nyt näemme kuin kuvastimessa,  
arvoituksen tavoin,  
mutta silloin kasvoista kasvoihin.  
Ja nyt minä tunnen vajavaisesti,  
mutta silloin täydellisesti,  
niinkuin minut itsenikin tunnetaan.

Niin pysyvät usko, toivo, rakkaus,  
nämä kolme;  
mutta suurin niistä on rakkaus.

## 16 Lover Never Dies

Love never comes to an end.  
But if there are prophecies,  
they will be done away with;  
if tongues, they will fall silent;  
and if knowledge, it will be done away with.

For we know only imperfectly,  
and we prophesy imperfectly;

But once perfection comes,  
all imperfect things will be done away with.

When I was a child,  
I used to talk like a child,  
and see things as a child does,  
and think like a child;  
but now that I have become an adult,  
I have finished with all childish ways.

Now we see only reflections in a mirror,  
mere riddles,  
but then we shall be seeing face to face.  
Now I can know only imperfectly;  
but then I shall know  
just as fully as I am myself known.

As it is, these remain: faith, hope and love,  
the three of them;  
and the greatest of them is love.

## **Children's Mass**

### **17 I. Kyrie**

Lord, have mercy.  
Christ, have mercy.  
Lord, have mercy.

### **19 III. Gloria**

Glory to God in the highest  
and on earth peace  
to people of good will.

### **21 IV. Agnus Dei**

Lamb of God,  
who takes away the sins of  
the world,  
have mercy upon us.  
Lamb of God etc.,  
grant us peace.

### **23 VI. Hallelujah**

## **Lapsimessu**

### **17 I. Kyrie**

Herra, armahda.  
Kristus, armahda.  
Herra, armahda.

### **19 III. Gloria**

Kunnia Jumalalle  
korkeuksissa  
ja maassa rauha  
ihmisille, joita hän rakastaa.

### **21 IV. Agnus Dei**

Jumalan karitsa,  
joka otat pois maailman  
synnin,  
armahda meitä.  
Jumalan karitsa jne.,  
anna meille rauha.

### **23 VI. Halleluja**

## **Children's Mass**

### **17 I. Kyrie**

Kyrie eleison.  
Christe eleison.  
Kyrie eleison.

### **19 III. Gloria**

Gloria in excelsis Deo  
et in terra pax  
hominibus bonae voluntatis.

### **21 IV. Agnus Dei**

Agnus Dei,  
qui tollis peccata mundi,  
miserere nobis.  
Agnus Dei etc.,  
dona nobis pacem.

### **23 VI. Alleluia**

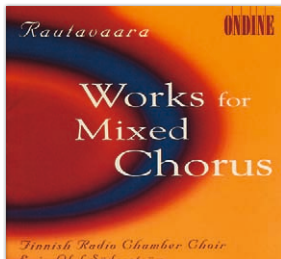
## ALSO AVAILABLE:



ODE 1125-2D (2CD)

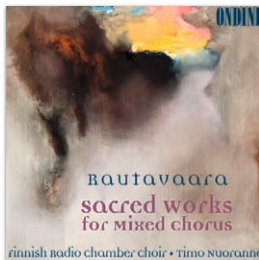
**"This comprehensive, magnificently sung collection  
has the field to itself."**

*Gramophone 1/2009 – Editor's Choice*



ODE 851-2

**"A cracking disc."**  
*Gramophone 6/1996*



ODE 935-2

**"I cannot imagine these performances being  
surpassed."**

*BBC Music Magazine 1/2000 – 5 stars*



ODE 910-2

**"(...) immense satisfaction on both aesthetic and  
spiritual levels."**

*BBC Music Magazine 5/1998 – 5 stars*

For a complete discography visit [www.ondine.net](http://www.ondine.net)



# EINOJUHANI RAUTAVAARA (\* 1928)

- |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>1</b> <b>Marjatta matala neiti</b><br/><b>(Marjatta the Lowly Maiden)</b> 25'05<br/>A Finnish mystery play in one act (1977)<br/><i>(Libretto: Einojuhani Rautavaara,<br/>after the Kalevala, Song 50)</i></p> <p><b>2</b> <b>Puusepän poika</b><br/><b>(The Carpenter's Son)</b> (1975) 3'32<br/><i>(Text: Sanelma Kuusisto)</i></p> <p><b>3-6</b> <b>Suite de Lorca</b> (1973) 6'43<br/><i>(Texts: Federico García Lorca)</i></p> <p><b>7-9</b> <b>Lorulei</b> (1973) 2'37<br/><i>(Texts: Trad.)</i></p> <p><b>10</b> <b>Viatonten valssi</b><br/><b>(Waltz of the Innocents)</b> (1973/1982) 2'52<br/><i>(Text: Aaro Hellaakoski)</i></p> | <p><b>11-15</b> <b>Wenn sich die Welt auftut</b> (1996) 10'30<br/><i>(Texts: Lassi Nummi/transl.<br/>Ingrid Schellbach-Kopra)</i></p> <p><b>16</b> <b>Rakkaus ei koskaan häviä</b><br/><b>(Love Never Dies)</b> (1983) 2'48<br/><i>(Text: 1 Cor. 13:8-13)</i></p> <p><b>17-23</b> <b>Children's Mass (Lapsimessu)</b> 14'26<br/>for children's choir and<br/>string orchestra (1973)<br/><i>(Text: Latin Mass)</i></p> |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## Tapiola Choir

Tapiola Youth Symphony Orchestra (17-23)

**Pasi Hyökki**, conductor